

**Update natuurtoets ontwikkeling
locatie Van den Berglaan te
Voorthuizen**

17 september 2014

Update natuurtoets ontwikkeling locatie Van den Berglaan te Voorthuizen

Toetsing aan de Flora- en faunawet

Verantwoording

Titel	Update natuurtoets ontwikkeling locatie Van den Berglaan te Voorthuizen
Opdrachtgever	Gemeente Barneveld
Projectleider	L.E.S. (Bas) Bakker
Auteur(s)	B. (Berto) van Dam
Tweede lezer	R.E (Roland) van der Vliet
Uitvoering veldwerk	B. (Berto) van Dam
Projectnummer	1224002
Aantal pagina's	18 (exclusief bijlagen)
Datum	17 september 2014
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale verwerking. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

Tauw bv
BU Meten, Inspectie & Advies
Australiëlaan 5
Postbus 3015
3502 GA Utrecht
Telefoon +31 30 28 24 82 4
Fax +31 30 28 89 48 4

Dit document is eigendom van de opdrachtgever en mag door hem worden gebruikt voor het doel waarvoor het is vervaardigd met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van het intellectuele eigendom. De auteursrechten van dit document blijven berusten bij Tauw. Kwaliteit en verbetering van product en proces hebben bij Tauw hoge prioriteit. Tauw hanteert daartoe een managementsysteem dat is gecertificeerd dan wel geaccrediteerd volgens:

- NEN-EN-ISO 9001

Inhoud

Verantwoording en colofon	5
1 Inleiding.....	9
1.1 Aanleiding en doel	9
1.2 Welke natuurwetgeving is van belang?	9
1.3 Werkwijze	10
1.4 Situatie en beoogde ontwikkeling	11
2 Toetsing Flora- en faunawet.....	13
2.1 Hoe beschermt de Flora- en faunawet soorten?	13
2.2 Effecten op aanwezige soorten	14
2.3 Conclusies toetsing Flora- en faunawet	17
3 Conclusies	17
4 Literatuur.....	18

1 Inleiding

De gemeente Barneveld is voornemens over te gaan tot ontwikkeling van de locatie Van den Berglaan in de wijk De Kromme Akker te Voorthuizen. Dit hoofdstuk bevat achtergrondinformatie over de relevante natuurwetgeving bij dit project, en de wijze van toetsing hieraan.

1.1 Aanleiding en doel

Bij alle ruimtelijke ingrepen en plannen dient aannemelijk gemaakt te worden dat het voornemen uitvoerbaar is. Een inschatting van eventuele belemmeringen op het gebied van natuurbescherming is hier onderdeel van. Al tijdens de planvorming moet daarom inzichtelijk gemaakt worden of er (mogelijk) sprake is van effecten op beschermde natuurwaarden, of er voldoende mogelijkheden zijn om eventuele effecten te voorkomen, mitigeren of compenseren, en of hiervoor een ontheffing- of vergunningsplicht geldt.

In opdracht van de gemeente Barneveld heeft Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van natuurwetgeving voor het ontwikkelen van de locatie Van den Berglaan te Voorthuizen. De beoogde ontwikkelingen en de voor deze toetsing relevante aspecten hiervan zijn nader beschreven in paragraaf 1.4.

In deze rapportage wordt antwoord gegeven op de volgende vragen:

- Welke natuurwetgeving is van belang en vormt het kader van deze toetsing?
- In hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met deze wetgeving?
- Welke consequenties zijn daar aan verbonden?
- Wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?

1.2 Welke natuurwetgeving is van belang?

De huidige natuurwetgeving kan worden onderverdeeld in soortbescherming en gebiedsbescherming.

Soortbescherming wordt gewaarborgd door de Flora- en faunawet (hierna Ffw). Deze wet beschermt inheemse dier- en plantensoorten waarbij onderscheid wordt gemaakt in verschillende beschermingscategorieën. Voor alle activiteiten met een mogelijk effect op beschermde planten- en diersoorten is toetsing aan de Ffw noodzakelijk. Als negatieve effecten op soorten mogelijk zijn, en als op basis van het oriënterende veldbezoek of actuele verspreidingsgegevens de aanwezigheid van soorten niet kan worden uitgesloten, is nader onderzoek naar de aanwezigheid

van deze soorten noodzakelijk. Dit nadere onderzoek moet leiden tot zekerheid over aanwezigheid zodat eventueel mitigerende of compenserende maatregelen kunnen worden genomen.

Gebiedsbescherming wordt gewaarborgd door de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) en de Wet Ruimtelijke Ordening (Wro). De Nbw beschermt Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten. Voor activiteiten met een mogelijk effect op deze gebieden is toetsing aan de Nbw noodzakelijk. De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een netwerk van natuurgebieden waarmee de biodiversiteit behouden en versterkt wordt. Planten en dieren kunnen zich van het ene naar het andere gebied verplaatsen. Soorten raken hierdoor niet geïsoleerd en hebben dus minder kans op uitsterven. De EHS is planologisch beschermd en opgenomen in de provinciale structuurvisie en bestemmingsplannen van de gemeente. In de EHS geldt het 'nee, tenzij'-principe. Ruimtelijke ingrepen zijn niet toegestaan, behalve als er geen alternatieven zijn. Verder moeten de ontwikkelingen een zwaarwegend maatschappelijk belang hebben. De schadelijke effecten van de activiteit op de natuur moeten bovendien worden gecompenseerd. Het Rijk en de provincies hebben hiervoor samen met gemeenten en maatschappelijke organisaties, spelregels opgesteld.

Het plangebied ligt niet in of nabij een Natura 2000-gebied of een onderdeel van de EHS en daarom richt deze toetsing zich alleen op door de Fw beschermde soorten. Een uitgebreide beschrijving van de relevante natuurwetgeving is opgenomen op de website van Tauw (www.tauw.nl/natuurwetgeving).

1.3 Werkwijze

De mogelijke aanwezigheid van beschermde gebieden en/ of beschermde soorten is in eerste instantie bepaald aan de hand van de volgende gegevens:

- Een oriënterend veldbezoek op 24 juni 2014.
- Regionale en landelijke verspreidingsatlassen en –data.
- Tauw Natuurkaart.
- Deskundigenoordeel.

Op basis van verschillende literatuurbronnen is nader bekeken welke beschermde soorten in of in de omgeving van het plangebied voorkomen. Vervolgens is tijdens het oriënterende veldbezoek gecontroleerd in hoeverre soorten daadwerkelijk in het plangebied kunnen voorkomen of in hoeverre de locatie voldoet aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen. Dit heeft tenslotte geresulteerd in een overzicht van de soorten die daadwerkelijk in of nabij de planlocatie verwacht worden. Getoetst is uiteindelijk of het beoogde voornemen een effect kan hebben op deze verwachte aanwezige beschermde soort(en).

Bij ecologische veldwerkzaamheden is een volledige garantie over de aanwezige soorten niet te geven. Door de inzet van ter zake kundige ecologen en landelijk geaccepteerde onderzoeksmethodes wordt onze onderzoekskwaliteit zoveel mogelijk gewaarborgd. Mede in dit kader is Tauw aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, een samenwerkingsverband van adviesbureaus die ecologisch advieswerk geven en ecologisch onderzoek verrichten, opgericht met als doel de kwaliteit van ecologische advisering te verbeteren.

1.4 Situatie en beoogde ontwikkeling

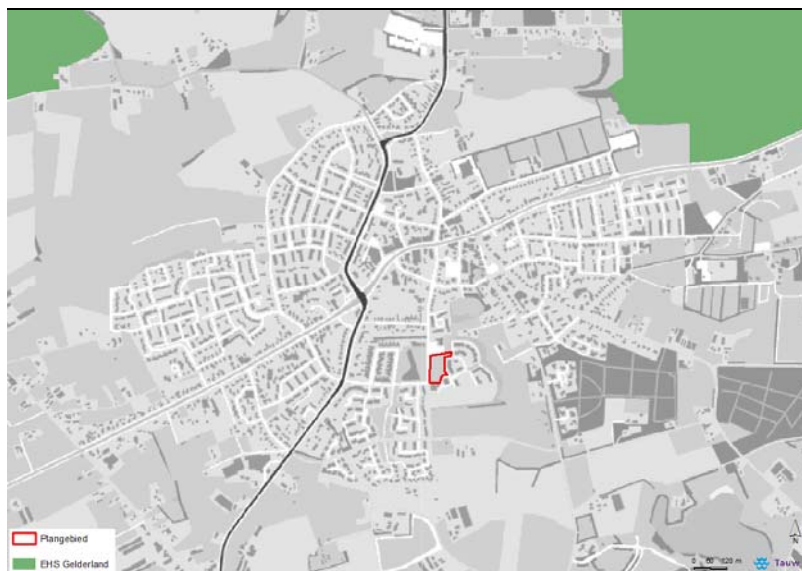
Figuur 1.1 geeft een impressie van het plangebied en figuur 1.2 geeft de ligging van het plangebied (ten opzichte van beschermde natuurgebieden) weer. Het plangebied ligt in de bebouwde kom van Voorthuizen. Ten noorden van het plangebied ligt een kerk en het plangebied grenst aan de parkeerplaats van de kerk. Direct ten oosten van het plangebied ligt een woonwijk. In het plangebied staan enkele jonge onvolgroeide bomen en er is lage begroeiing in de vorm van struiken en hagen aanwezig. Verder bestaat het plangebied uit een voetbalveld. Het gras in het plangebied wordt intensief onderhouden.

Figuur 1.1 Impressie van het plangebied.

Beoogde ontwikkeling

In het plangebied is nieuwbouw beoogd. Er komen zorggerelateerde seniorenappartementen en ten zuiden van de beoogde nieuwbouw worden enkele parkeerplaatsen aangelegd. Tussen de parkeervakken wordt enige opgaande begroeiing aangelegd. Het zuidelijke deel van de locatie blijft een voetbalveld. Er worden door de beoogde ontwikkeling geen gebouwen gesloopt. De groenstroken worden mogelijk (deels) verwijderd.

Figuur 1.3 Globale ligging plangebied (ten opzichte van beschermde natuurgebieden).

Figuur 1.4 Beoogde ontwikkeling.

De beoogde (ruimtelijke) ingreep heeft een mogelijk effect op beschermde dier- en plantensoorten. Hierbij is onderscheid te maken tussen tijdelijke en permanente invloeden die effecten kunnen veroorzaken. Dit zijn (DHV B.V., 2008):

Tijdelijk

- Transportbewegingen door voertuigen
- Het bouwrijp maken van het plangebied
- Het aanleggen van funderingen en verhardingen
- Het graven van geulen voor de aanleg van leidingen
- Het bouwen van voorzieningen en woningen

Permanent

- Transportbewegingen (verkeer) door voertuigen van en naar voorzieningen en appartementen
- Menselijke activiteiten

2 Toetsing Flora- en faunawet

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de vraag of, en zo ja in welke mate, beschermde soorten plant- en diersoorten, beschermd door de Flora- en faunawet, door de beoogde activiteiten kunnen worden geschaad. Indien er schade op kan treden, dan wordt aangegeven of hiervoor aanvullende maatregelen en/of een ontheffing noodzakelijk is/zijn.

2.1 Hoe beschermt de Flora- en faunawet soorten?

De bescherming van inheemse dier- en plantensoorten is vastgelegd in de Flora- en faunawet (hierna Ffw). De wet maakt onderscheid in vier categorieën beschermde soorten namelijk:

- Tabel 1-soorten: De meest algemene, niet bedreigde soorten. Voor deze soorten geldt een vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik of bestendig beheer en onderhoud. Deze soorten worden in dit rapport niet specifiek benoemd. Rode Lijstsoorten zonder beschermde status zijn evenmin opgenomen, omdat deze soorten niet allemaal bij wet beschermd zijn
- Tabel 2-soorten: Beschermde soorten. Hiervoor geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik of bestendig beheer en onderhoud mits wordt gehandeld volgens een geaccordeerde en door de initiatiefnemer onderschreven gedragscode
- Tabel 3-soorten: Strikt beschermde soorten waaronder de Habitatrichtlijnsoorten en een selectie van bedreigde soorten. Eventuele effecten moeten voorkomen worden of er moet een ontheffing worden aangevraagd op grond van een wettelijk belang

De vierde categorie betreft de soortgroep vogels. Via de Ffw zijn alle broedende vogels en hun broedplaatsen, en de functionele omgeving van de broedplaatsen, beschermd. Van een beperkt aantal vogelsoorten zijn rust- en verblijfplaatsen en de functionele omgeving zelfs jaarrond beschermd. Bij de jaarrond beschermde vogelsoorten wordt onderscheid gemaakt in vijf categorieën: de nesten van categorie 1 tot en met 4 zijn in alle gevallen jaarrond beschermd, terwijl de nesten van categorie 5-soorten dat in principe alleen tijdens de broedperiode zijn. Hierbij geldt echter dat wanneer 'zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden' dat rechtvaardigen, ook de nesten van categorie 5 soorten jaarrond beschermd kunnen zijn.

In de Ffw is tevens een zorgplicht opgenomen die inhoudt dat handelingen, die nadelige gevolgen kunnen hebben voor planten en dieren, zoveel als mogelijk achterwege dienen te worden gelaten. Eventueel dienen ook maatregelen te worden genomen om dergelijke gevolgen te beperken. Deze zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. Zie hiervoor ook: www.tauw.nl/natuurwetgeving/flora-en-faunawetgeving/zorgplicht.

2.2 Effecten op aanwezige soorten

Flora

Volgens verspreidingsgegevens (Floron, 2011) ligt het plangebied in of in de nabijheid van het algemene verspreidingsgebied van diverse beschermde (vaat)planten. Bij het oriënterende veldbezoek (24-06-2014) is een indruk verkregen van de aanwezige standplaatsen en is gekeken naar de aanwezige soorten (vaat)planten. In het plangebied is geen geschikt habitat aangetroffen voor relevante beschermde flora. Effecten op beschermde flora wordt daarom uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens (Broekhuizen et al., 1992) ligt het plangebied in het algemene verspreidingsgebied van boommarter, das (beide tabel 3), eekhoorn, steenmarter en wild zwijn (alle tabel 2). Op basis van het ontbreken van geschikt habitat en het feit dat het plangebied geïsoleerd wordt door intensieve bebouwing is het voorkomen van boommarter, das, eekhoorn en wild zwijn uitgesloten. In het plangebied zijn geen geschikte verblijfplaatsen voor de steenmarter aangetroffen. Het kan niet worden uitgesloten dat de steenmarter het plangebied als foerageergebied gebruikt maar in de omgeving is voldoende foerageergebied van gelijke kwaliteit aanwezig. Een negatief effect op beschermde grondgebonden zoogdieren wordt daarom uitgesloten.

Vleermuizen

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld. Volgens verspreidingsgegevens (Limpens et al., 1997) zijn gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, watervleermuis,

meervleermuis, laatvlieger, franjestaart, baardvleermuis en gewone grootoorvleermuis (alle tabel 3) in het plangebied te verwachten. Omdat het plangebied en de omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door een stedelijke omgeving wordt het voorkomen van franjestaart en baardvleermuis uitgesloten. Vleermuizen maken van hun leefomgeving op drie verschillende manieren gebruik.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen verblijven in holtes en spleten in gebouwen en bomen. Het verwijderen of anderszinds aantasten van verblijfplaatsen wordt uitgesloten omdat gebouwen en bomen niet worden geschaad door de beoogde ontwikkeling.

Vliegroute

Om zich van verblijfplaats naar foerageergebied te verplaatsen maken vleermuizen gebruik van geleidende lijnvormige elementen zoals gebouwen, bomen(rijen), en water. In het plangebied zijn dergelijke elementen niet aanwezig en daarom wordt een negatief effect op vliegroutes uitgesloten.

Foerageergebied

Veel soorten vleermuizen foerageren nabij bomen, struiken en gebouwen. In het plangebied is niet veel opgaande begroeiing aanwezig en daarom wordt uitgesloten dat het plangebied van essentieel belang is als foerageergebied voor vleermuizen die in de omgeving van het plangebied een verblijfplaats hebben. Een negatief effect op het foerageergebied van vleermuizen wordt daarom uitgesloten.

Vogels

Jaarrond beschermde vogelsoorten

Op basis van verspreidingsgegevens (Hustings & Vergeer, 2002) kunnen gierzwaluw, huismus, kerkuil, ransuil, steenuil, ooievaar, slechtvalk, havik, wespendif, buizerd, sperwer, boomvalk en roek in of in de nabijheid van het plangebied voorkomen. Het plangebied ligt in bebouwd gebied en het ontbreekt aan grote bomen en/of een robuuste groenstructuur en gebouwen. Er wordt uitgesloten dat er jaarrond beschermde vogelsoorten in het plangebied broeden. Het plangebied kan door huismus als foerageergebied gebruikt worden maar er blijft in de omgeving en in het plangebied zelf voldoende opgaande begroeiing aanwezig. Een negatief effect op jaarrond beschermde vogelsoorten wordt daarom uitgesloten. Er worden geen vogels uit categorie 5 in het plangebied verwacht waarvoor jaarrond bescherming noodzakelijk is. Deze soorten worden daarom in het vervolg als algemene broedvogel aangeduid.

Algemene broedvogels

In de opgaande begroeiing in het plangebied kunnen diverse soorten algemene broedvogels broeden. Als de opgaande begroeiing wordt verwijderd kunnen in gebruik zijnde nesten worden verwijderd. Ook kunnen jonge vogels worden verwond en/of gedood en eieren kunnen worden beschadigd. Om negatieve effecten te voorkomen dient het verwijderen van bomen en struiken buiten het broedseizoen van vogels plaats te vinden. Bomen en struiken kunnen in het broedseizoen worden verwijderd als een ter zake deskundig iemand voorafgaand aan de werkzaamheden heeft vastgesteld dat er geen vogels in de begroeiing broeden. Het algemene broedseizoen loopt van 15 maart tot en met 15 juli. Let wel dat er voor de Ffw geen standaardperiode voor het broedseizoen geldt en dat broedende vogels ook buiten deze periode beschermd zijn.

Reptielen en amfibieën

Van de beschermde reptielen kunnen op basis van algemene verspreidingsgegevens (Creemers et al., 2009) hazelworm (tabel 3) en levendbarende hagedis (tabel 2) in of in de nabijheid van het plangebied voorkomen. Dit geldt voor amfibieën ook voor kamsalamander, rugstreeppad, heikikker en poelkikker (allen tabel 3). Tijdens veldbezoek is geen geschikt habitat voor beschermde reptielen en amfibieën aangetroffen en negatieve effecten op beide soortgroepen worden daarom uitgesloten.

Vissen

Door het ontbreken van oppervlaktewater in het plangebied is het voorkomen van relevante beschermde soorten vissen op voorhand uitgesloten. Negatieve effecten op beschermde vissen worden daarom uitgesloten.

Libellen en dagvlinders

Op basis van verspreidingsgegevens (Bos et al., 2006; Dijkstra et al., 2002) worden binnen of nabij het plangebied behalve heideblauwtje (tabel 3) geen beschermde dagvlinders of libellen verwacht (hoewel een enkel zwervend exemplaar nooit is uit te sluiten). Gezien de afwezigheid van geschikt biotoop in of in de nabijheid van het plangebied worden negatieve effecten op beschermde libellen en dagvlinders uitgesloten.

Overige ongewervelden

Als ongewervelden zijn in de Ffw naast dagvlinders en libellen ook enkele kevers (zoals het Vliegend hert, Brede geelrandwaterroofkever, Gestreepte waterroofkever), weekdieren (zoals de Platte schijfhoren) en een kreeftachtige (Rivierkreeft) beschermd. Het plangebied en directe omgeving voorzien voor geen van deze soorten in een geschikt habitat en/of bevat geen geschikte (landschaps)elementen.

2.3 Conclusies toetsing Flora- en faunawet

Toetsing van de beoogde ingreep aan door de Ffw beschermde natuurwaarden laat zien dat voor geen van de beschermde soorten een negatief effect verwacht wordt indien het kappen van bomen en struiken buiten het broedseizoen van vogels plaatsvindt.

3 Conclusies

De gemeente Barneveld is voornemens over te gaan tot ontwikkeling van de locatie Van den Berglaan in de wijk De Kromme Akker te Voorthuizen. Bij alle ruimtelijke ingrepen en plannen dient aannemelijk gemaakt te worden dat het voornemen uitvoerbaar is. Een inschatting van eventuele belemmeringen op het gebied van natuurbescherming is hier onderdeel van. In opdracht van de gemeente Barneveld heeft Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van natuurwetgeving voor het ontwikkelen van de locatie Van den Berglaan.

Het plangebied ligt niet in of nabij een Natura 2000-gebied of een onderdeel van de EHS en daarom richt deze toetsing zich alleen op door de Ffw beschermde soorten.

Toetsing van de beoogde ingreep aan door de Ffw beschermde natuurwaarden laat zien dat voor geen van de beschermde soorten een negatief effect verwacht wordt indien het kappen van bomen en struiken buiten het broedseizoen van vogels plaatsvindt. Nader (veld)onderzoek naar de aanwezigheid van en het gebruik van de planlocatie door beschermde soorten is daarom niet nodig. Een ontheffing van de Ffw is evenmin nodig. Vanuit de Ffw gelden daarom met uitzondering van de zorgplicht, geen beperkingen voor de beoogde ontwikkeling.

Afhankelijk van de tijd tussen onderliggend onderzoek en het uitvoeren van de beoogde ontwikkeling, kan een actualiserend of aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn naar de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten. Met name bij het in onbruik raken van grond en/of bebouwing is de kans op (nieuw)vestiging van beschermde soorten aanwezig. De conclusies van dit onderzoek zijn daarom hooguit enkele jaren geldig.

4 Literatuur

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff & de Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland. Verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden.

Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden.

DHV B.V., 2008. Ontwikkeling locatie de 'Kromme Akker', Voorthuizen. Toetsing aan Natuurbeleid en –wetgeving. Ecoscan dossier C0955-01.003. Registratienummer ON-D20082050.

Dijkstra, K.D. B., V.J. Kalkman, R. Ketelaar & M.J.T. van der Weide, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden.

Floron, 2011. Nieuwe Atlas Nederlandse Flora. Stichting Floron, Nijmegen.

Hustings, F. & J-W. Vergeer, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels. 1998-2000. SOVON.

Limpens H., K. Mostert & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie.